

Bir Galip Demirel Geçti Bu Hayattan

Yarım Asır Sonraya Bile Hoş Seda Bırakabilmek

İbrahim ÇENET / Toroslar Kaymakamı

İlk yakından tanımam, Malatya Kuluncak ilçesine 2004 sonbaharında tayin olmam hasebiyle oldu; kendileri de Malatyalı olan mülki idarenin büyük ustası Galip DEMİREL beyefendiyi. Gerçi, daha birkaç yıl önce kaymakamlık kursunu çektığımız o büyük ustaların önünde bacaklarımızın titrediği günün akşamında bir ustalık eseri Gölbaşı Vilayetler Evinde verilen akşam yemeğinde duayen İçişleri Bakanımız Abdulkadir AKSU beyin yanında, ağır başlı kişiliğinin kimi zaman ortaya çıkan nüktedanlığı sayesinde şimdi kimin okuduğuna tam emin olmasam da orada bulunan kıdemli bir meslek mensubunca görüşmeler arasında ezbere okunan 'Kimin Aklına Uydu Oldun Kaymakam' şiirini hoş bir sohbet ortamında genç meslektaşlarla dinlediğimizde hoşgörülerini daha iyi anlamıştım (Şiir bir yakınma tadında olsa da aslında üstlenilen sorumluluğa akıl dolu mizah duygusu ile dikkat çeker).

Diğer mesleklerde durum nasıldır bilmem ama ben Galip DEMİREL büyüğümüzü daha ilk gördüğümde 'işte bu meslekte bana usta olacak, örnek alacağım büyüklerden biri' dedim. Kaymakamlık kursunda 'Bu meslek her yönüyle bir duruş mesleğidir' diyen bir mülki amirin o gün ne demek istediğini; yıllar içinde onun kişiliğinde daha iyi anladım. Ağırbaşlılık, olayları öngörülebilirlik, işine ve milletine adanmışlık, dav-

ranışlarında kendinden eminlik; ayrı bir liderlik karizması olarak bu neviden sorumluluk gerektiren 'conservative' bir mesleğin yaşam için alıp verilen hava gibi ilk başta gözle görünmeyen oysaki yokluğunda insanı oksijensiz bırakan mühim işlerin devlet aygıtı içinde yerine getirilmesi-naçizane fikrim olarak- başarısını taçlandırıp zirveye taşıdığı, hiç şüphesiz.

Daha sonraları Ankara'ya her gittiğimde Türkiye Büyük Millet Meclisi civarında Ayrancı semtinde bulunan bir apartman katında yer alan ofisini ziyaret edip halini hatırları bir taraftan sorarken, diğer yandan başarı-

larla dolu mazisinden anlattığı tecrübelerini can kulağı ile dinledim, hep. Bir defasında 'bak bizimkisi öyle bir meslek ki Anadolu'ya kaymakam gittiğinde bizim insanımız kaymakam olarak seni her işi layıkıyla yapmaya kadir görür, onun için sakın karşısında şu yok, bu eksik, ya-

pamam deme; bir yerde vatandaşın haklı ihtiyacı doğmuşsa onu ne yap et, gör, gider, çaresini ara bul; ama sakın ben bu işin üstesinden gelmem deme; zira sen onun gözünde devletsin, idareci muhakkak çözüm bulur' düsturu kulaklarıma küpe oldu daima.

Hepimiz biliriz; bir mülki amir birçok yerde çalışır, ama asil oradan gittikten sonra eğer ardında bıraktığı bir eser ya da yol gösterici güzel hasletleri yaşıyorsa, zaman geçse de ismi eskimiyorsa bilakis değeri artıyorsa; işte o vakit bu mesleğin mensuplarının da kumaşının kalitesi daha çok ortaya çıkar.

İşte, o yıllarda bir defasında Sivas-Malatya hududunda bir sınır ihtilafını, yerinde keşif ve ölçme görevini ifa etmek üzere Malatya Valimiz Halil İbrahim DAŞÖZ tarafından ili temsilen sınırın ilçe kaymakamı olarak şahsım görevlendirilirken, Sivas ilini temsilen de o zamanki Gürün Kaymakamı; şimdiki Gaziantep Valimiz Sayın Davut GÜL katıldılar. Elbette, yeteri kadar teknik ve idari, müdür ve memurlar da bize refakat etti. Keşif tamamlanıp vakit öğlen olduğunda program üzere Gürün'ün o mest eden doğal güzelliklerinin bir tabiat parkına ustalıkla çevrildiği Gökpınar mesire alanında verilen öğle yemeğinde işte Galip

DEMİREL büyüğümüzün ismi orada bulunan eski yeni tüm memurlar tarafından sıkça anıldı. Aradan yarım yüzyılı aşan bir dönem geçmesine rağmen bir kaymakamın ismi nasıl olur da hala bir taşra kasabasında yaşardı? Bu mesleğin sırrı bu sorunun cevabında olmalıydı. Başarılarından sitayişle bahsedilirken, *'Biliyor musunuz; Galip DEMİREL bizim kaymakamımızdı, biz buraların çevre düzenleme işlerini, yollarını, şu gördüğünüz tesisleri ilk kez onun zamanında yapıp turizme kazandırdık'* dediler, Gürün Kaymakamlığı'ndan gelen yeniler, eskiler, kulaktan kulağa yaptıklarını işitenler.

Bu durum aslında Anadolu'nun neresine gitsek göze çarpan bir durumdu. Mesleğin iki on yılını tamamlayınca insan bunu daha iyi idrak ediyor. Birçok ilin çehresini değiştiren prestijli vizyon projelerini hep Galip DEMİREL ruhundan gelen meslektaşların yürüttüğünü sevinerek müşahede ettim, çünkü. Bu, aslında o bayrağı taşıyan bizlerin de onların izinden gitmesine vesile oluyor, bize yön gösteriyor.

Mesela bugün bir marka olma yolundaki *'Kastamonu Horma Derin Vadi Kanyon İçi Yürüyüş Projesi'*ni biraz eşelediğinizde altından bir zamanlar mütevazı köylere hizmet götürme birliği bütçesi ile küçük ölçekli de olsa bunu hayata geçirenin o günün (yurtdışı görmüş) kaymakamından başkası olmadığı görülür. Tabi ki bir ilçenin hatta o ilin sınırlarını aşan bu vizyon proje, büyük bir ilham kaynağı olup biz gelecek nesil idarecilerin ustalık projesine de pekâlâ dönüşebiliyor. Hatta projenin yıllar önce ilk adımları atılırken köye hizmet birliğinin bir memurunun da kanyon içindeki bir gölette ne yazık ki boğularak hayatını kaybedecek kadar riskli koşullarda iş yürüttüklerini acı da olsa öğreniyoruz.

Burada abartmış olmayalım, ama sanırım Aya ilk adım atan Neil Ar-

mstrong'un *'benim için küçük ama insanlık için büyük bir adım'* dediği nevi'den heyecan uyandıran tarihi önemde işlerin Anadolu'da karşılığı çoğunlukla, iz bırakan vizyoner bir mülki idare amirinin hayal gücü ile vücut bulduğuna, konuyu inceleyen herkes tanıklık edecektir. Dönüp geçmişe bir bakılırsa bu tarz projelere (daha başlangıç aşamasında insana alışılmışın dışında geldiğinden), bazı kereler yerel otoritenin kaynak israfı olarak görülüp rutinin dışına çıkıldığından itiraz edilmesi de idarecinin sabrını test eden bir mihenk taşı, çoğu kere de fırtınalı denizde kaptanın maharetini gözler önüne seren kırılma noktasıdır. Neyse ki, fayda maliyet analizini iyi yapan, sabır ve sebat edip çalışan bir idareci, yerel dinamiklerle öyle ya da böyle bir şekilde el ele verip bu projeleri tamamladıkça kamu oyununun bir anda çektiği yüksek ilgiye ortak olma aceleciliğiyle yine en önde bu mutlu sona hemen hepsi katılarak kırmızı kurdelenin kesiminde en önde yerlerini aldıkları ironik bir mutlu sona erer.

Konuyu burada dağıtmak istemem, ama *'Kastamonu Yurdun Tepe Kayak Merkezi'*ni de yıllar önce feraset sahibi bir idareci Vali Erdoğan BEKTAŞ'ın başlattığını burada ifade etmeden geçmek haksızlık olur. İline sınıf atlatan böylesine uluslararası bir vizyon projesini de belli bir noktaya getirmeyi bilebilmiştir. Mesela, o günün koşullarında liderlik riskini üstlenerek, bu işe gönülsüz kalan yöneticileri geçici bir süreliğine de olsa bir kenara koyup merkez köylere hizmet birliğinin anılan toplantılarına bizzat başkanlık ederek ilin bu amiral gemisi projesinin dümenine geçer. Kanaatimce, işin en güzel tarafı da bu gelişmeleri siz görev yaptığınız yerlerde üçüncü kişilerden yeni öğrenirken, belki de bu işin ustaları bu yaşadıklarını ve arkalarında bıraktıkları eserleri çoktan unutup yeni görevlerinde yeni işlere yelken açmışlardır.

Nasıl ki büyük projeler bir ilin hatta bir ülkenin sınırlarını aştığı gibi bazen belli süre bir yerde görev yapan idarecinin de görev sürelerini aşabilir. Çok şükür ki, yukarıda bahsedilen projede olduğu gibi bir on yıl sonra da olsa tuğla üstüne tuğla koyulagelen süreç sonunda bir başka usta idareci işi tamamlayıp hakkını verir. Burada hem işi tamamlayan hem de açılışına bu işin temellerini atan idareciyi davet etme engin duyarlılığını gösteren maiyetinde çalışma şerefine eriştiğim şimdiki Manisa Valimiz Yaşar KARADENİZ'in ismini anmadan geçerse bir başka ustaya da saygısızlık etmiş oluruz.

Hiç şüphesiz; bu vizyoner bakış açısının edinilmesinde merhum Vali Galip DEMİREL büyüğümüzün bir defasında bahsettikleri üzere mülki idare amirlerinin yetiştirilmelerinde kapsamı geniş, titiz uygulamalı eğitimlerin yanı sıra, kuvvetle muhtemel en önemlisi de hemşerileri rahmetli Cumhurbaşkanımız Turgut ÖZAL Beyefendi'nin başbakanlık döneminde başlattıkları kaymakamların yurtdışına gönderilmesinin bunda esas rol oynadığını ifadeleri olmuştur. Kendileri de kayısı diyarı memleketinden seçilerek parlamenterlik yapan Galip DEMİREL Beyefendi'nin mülki idareden gelmesinin de mesleğimize çağ atlatan bu adımda payı büyüktür.

Ne var ki, günümüz dünyasında kitle iletişim araçlarının yaygınlaşarak büyük bir köye dönen global dünyanın bazı küresel sorunları aniden baş gösterince ülkeler de eş zamanlı kimi ortak uygulamalara kaçınılmaz olarak gidebiliyor. Her idarecinin aynı anda aynı işi yaptığı bu uygulamaları istisna görüp vizyoner idareciliği memuriyet bürokrasisinin çarkları içinde öğütme riskinden kaçınmak elbette bu noktada önem taşır.

Şöyle ki, doğusundan batsına geniş kültürel ve fiziki coğrafya içinde farklı zaman ve iklim dilimlerini yaşayan

ülkemizin; apayrı yer altı ve yer üstü zenginliklerini yönetirken, Vilayet makamının tüm bakanlıkların o ildeki ayrı ayrı temsilcileri olduğu gerçeği; bize memleketimizin sorunlarına daha spesifik çözümler üretebilmeyi ancak o büyük ustaların bizlere bıraktıkları yolların ışığında yürümekle daha mümkün olabilir.

Malatya'da bölge hizmetimi olmasa da sınıf hizmetimi tamamlayıp Bozcaada Kaymakamlığı'na tayin olduğum görev dönemimde de kıymetli meslek büyüğümüz Galip DEMİREL, eşi hanımefendi ile Türk İdareciler Derneğinin (TİD) bir programıyla diğer usta isimleri hep birlikte bir defasında günübirlik ada ziyaretine geldiler. TİD Başkanı Saffet Arıkan BEDÜK, Erol ÇAKIR, Yusuf Ziya GÖKSU içlerinde hatırladığım öne çıkan isimlerdi.

Nedense doğu görevlerimden hep kilo alarak döndüğüm bu batı vazifemde Galip Bey, iki kişilik bir konuşma esnasında yaşımı sorarak bu kez de bir baba nasihatıyla '*bu meslekte kırklı yaşlardan sonraki dönemde kilo vermek zor olur*', deyip sürdürdüğüm otuzlu yaşlarımda bunun daha mümkün olacağına dikkat çektiklerinde hiç abartısız doksanlı kilolarımdan bir yıllık periyotta yetmişli kiloların ortasına da inebilmiştim. Ne mutlu ki, vücut bütünlüğümü yeniden sağlıklı hâle getirip sporu hayatımın düzenli parçası yapmayı; o gün bugündür, bana sözlü bir miras olarak bıraktılar. Ayrıca, bu tarz orta ölçekli batı görevlerinde yabancı dili geliştirmeyi öğütlemesi de gerçekten ilerisi için ufuk açıcı önemli bir kazanımdı.

Ada feribotu limana demirleyip kıymetli büyüklerimizin dönme vakitleri yaklaşırken, ailelerimizle adanın o dar sokaklarından hediyelik eşya stantları arasındaki yürüyüşümüzü ise asla unutamam. Zira, o gün kendileri gibi hayatta olan eşleri hanım efendi bir stant önünde durup ada

rüzgarında birbirine çarptıkça insanı dinlendiren *rüzgâr çanları*'ndan birini almak isteyince kişiliğimin ayrılmaz parçası aceleciliğimle araya girip hediye etmek istedim.

O her zamanki vakur edası, tok ve sakin sesiyle kıymetli meslek büyüğümüz ağaçta asılı kuş yuvasını andıran rüzgâr çubuklarından ikisini kendileri satın alıp birini eşleri hanım efendiye uzattılar; diğerini de bir hatıra olarak eşime takdim ettiler. Yine o gün bugündür; tayin olup gittikten sonra bile mesleğimiz çoğu kere kitle ve kalabalık yönetimi olsa da kim bilir belki de mesleğimizin ruhu münzevi olduğundan, etrafı suyla çevrili ada'yla aramda hep güçlü bir bağ doğdu.

Aradan onca yıl da geçse ne vakit bir fırsat bulup adada (yıllar sonra edindiğimiz) yaz evine birkaç günlüğüne uğrasak kapıdan içeri girdiğimde ilk iş, ahşap pencerenin kilitli kanatlarını açıp önündeki koltuğa oturmak olur. İçeriye doluşuveren ada rüzgârı duvarda asılı o rüzgâr enstrümanını harekete geçirir, birbirine çarpan o uzun, ince silindirik çubukların çıkardığı özgün, egzotik müzik bizi alıp o eski güzel günlere götürür, ne varsa hatırlarım. Ruhları şad olsun.